

STIMULATING THE ENGINEERING ACTIVITY OF STUDENTS FROM THE INITIAL STAGE OF THE MAIN EDUCATIONAL STAGE

Stefan H. Bazelkov

ABSTRACT: In the report a sociological survey was made among teachers from the initial stage of basic education. An analysis of the surveys was carried out and the correlation correlations between the motor activity of the pupils and the individual countries of the education-educational process were calculated.

KEYWORDS: Motor activity, programs, motor skills, motor skills, learning process, lesson, teacher, physical education.

Изследването е финансирано по проект № РД-08-89/03.02.2017 г. от параграф на фонд „Научни изследвания” на ШУ „Епископ Константин Преславски.

Педагогиката е натрупала многобройни похвати и начини за стимулиране активността на учениците в обучението. То може да се осъществи чрез привличане на вниманието на учениците, любознателност, любопитство, познавателност, отговорност и др. Този проблем е от съществено значение за ефективността на урока по физическо възпитание и спорт. Срочната информация, която ученикът получава, го насочва и стимулира за постигането на по-добри резултати. Обратната информация от своя страна подпомага учителя за внимателно наблюдение и компетентно ръководене на образователно-възпитателния процес.

Една от най-съществените черти на образователно-възпитателния процес по физическо възпитание и процес по физическо възпитание и спорт е активната двигателна дейност. В тази връзка ефективността на обучението е пряко свързана с установяването на оптимални норми за двигателна активност. В съвременните условия на живот е необходимо да се постави въпросът за последиците от прекомерното психо-емоционално натоварване на учениците в света на високите технологии и неостатъчното физическо натоварване [1,3].

Двигателната активност при оптимална интензивност се явява един от най-мощните релаксатори за балансиране правилно функцията на нервната и мускулната система. Проучването на проблема за стимулирането на двигателната активност на учениците е особено актуален, защото е в пряка зависимост с осъществяването на целта и решаването на задачите на физическото възпитание и спорт [4,5,6].

Цел на нашето изследване е да проучим възможностите за стимулиране двигателната активност в образователно-възпитателния процес на учениците от началния етап на основната образователна степен.

За постигането на целта си поставихме решаването на следните **задачи**:

1. Да се проучи до каква степен учебното съдържание, при различните видове дейности, разкрива възможности за стимулиране на двигателната активност на учениците.
2. Чрез метода на експертната оценка, да се проучат проблемите относно възможностите за стимулиране активността на учениците.
3. Въз основа на анализа на получените резултати да се направят изводи и препоръки за практическата дейност, както и да се програмира творческата активност за повишаване ефективността на образователно-възпитателния процес по физическо възпитание и спорт.

Предмет на изследването беше активността на учениците в различните форми по физическо възпитание и спорт в зависимост от спецификата на използваните методи и средства.

Обект на изследването са количествените и качествените показатели, обективизиращи степента на активност на учениците при заниманията с физически упражнения и спорт, за ефективно решаване на образователните и оздравителните задачи.

Анализ на резултатите:

За да проучим отношението на учителите в началния етап на основна образователна степен към проблема за стимулиране активността на учениците, използвахме социологическо проучване с модифицирана анкета и експертни оценки. Анкетираните учители се позиционират във възрастовата граница над 45 години, със съзнателно отношение към физическото възпитание и спорта. Относително големият педагогически стаж на отзовалите се ни дава основание да приемем, че те са се приспособили към изискванията на педагогическата професия и са своеобразни експерти в своята област.

Отговорите са твърде разнопосочни, в резултат на което стойностите на оценките, отнесени към зоните на корелация, варират от 0,1 (слаба), до 0,87 (много голяма).

Обобщените отговори на първия въпрос показват, че учителите в значителна степен ($r=0,63$) са запознати с проблема за стимулиране на активността на учениците. Това се потвърждава и от отговорите на въпрос №2, откъдето се вижда, че учителите използват различни литературни източници, като определящи са научно-методически списания, учебници и монографии ($r=0,60$).

При анализа на зависимостта на активността от съдържанието на действащите програми се констатира, че те въздействат в относително слаба степен за нейното стимулиране ($r=0,53$). Според анкетираните учениците проявяват значителна активност, както при работа за възпитаване на двигателни качества ($r=0,70$), така и при формирането на двигателни умения и навици ($r=0,66$). Известен приоритет се забелязва при първата дейност.

Над 90% от учителите отчитат, че активността в ръчната работа е в пряка зависимост от педагогическите умения на преподавателя ($r=87$), както и от добрата организация на двигателната дейност ($r=0,80$).

След настъпването на умора сред учениците, 93% от анкетираните отдават предпочитание на игровия метод за стимулиране на активността на учениците. В тази връзка може да се разглежда и влиянието на моралните стимули ($r=0,70$). По-голяма част от тях смятат, че поощрението и наказанието активизират в значителна степен учениците ($r=0,60$).

Отношението на родителите към предмета физическо възпитание и спорт предопределя в значителна степен активността на учениците ($r=0,54$). Децата в тази възраст до голяма степен ползват опита на родителите си за формиране на своите познавателни интереси.

Чрез извънурочните форми се разкриват допълнителни възможности за задълбочаване, разширяване и затвърдяване на знанията и уменията, получени в урока. Според мнението на експертите тези форми в голяма степен стимулират активността на учениците ($r=0,70$).

№	Изследвани показатели	n	Разпределение на оценките					r- средно
			0,1	0,3	0,5	0,7	0,9	
1	Степен на информираност по проблема	30	0,0	0,6	6,0	7,0	5,4	0,63
2	Източници на информация:							
	научно-методически списания	30	0,4	0,3	4,0	6,3	7,2	0,60
	дисертации	30	2,8	0,0	1,0	0,0	0,0	0,10
	учебници, монографии и др.	30	0,5	0,6	3,5	5,6	7,2	0,58
	лекции	30	0,8	0,9	2,5	4,9	6,3	0,51
3	Действащи програми	30	0,2	1,8	5,5	4,9	3,6	0,53
4	Кога активността е по-голяма:							
	при формиране на двигателни умения	30	0,1	0,3	3,5	9,8	6,3	0,66
	при възпитаване на двигателни качества	30	0,1	0,6	2,0	8,4	9,9	0,70
5	Фактори, влияещи върху активността							
	дисциплината	30	0,1	0,0	3,5	8,4	7,2	0,64
	организацията на двигателната дейност	30	0,0	0,0	1,0	8,4	14,4	0,79
	педагогическите умения на учителя	30	0,0	0,0	0,0	2,8	23,4	0,87
6	Влияние на предварителната подготовка	30	0,6	0,6	5,0	2,1	8,1	0,54
7	Влияние на игровия метод	30	0,0	0,0	0,5	4,2	20,7	0,84
8	Влияние на моралните стимули	30	0,1	0,3	1,0	11,3	9,0	0,72

9	Влияние на поощрението и наказанието	30	0,3	0,3	3,0	7,7	8,1	0,64
10	Отношение на родителите към проблема	30	0,3	1,8	5,0	2,8	6,3	0,54
11	Влияние на извънурочните форми	30	0,2	0,3	2,0	8,4	9,9	0,69
12	Наблюдение на спортни мероприятия	30	0,2	1,8	4,5	2,8	8,1	0,58
13	Допълнителни домашни задачи	30	0,6	2,7	4,0	1,4	4,5	0,44
14	Материална база	30	0,0	0,0	0,0	2,8	23,4	0,87
15	Технически средства	30	0,1	0,9	3,5	3,5	12,6	0,68
16	Влияние на активността по ФВ върху успеваемостта по другите дисциплини	30	0,0	0,3	4,5	5,6	10,8	0,70

Наблюдението на спортни мероприятия не играе определяща роля за активизация на малките ученици. Това според нас се дължи на липсата на задълбочени познания относно правилника и организацията на състезания, което не позволява на малките ученици да оценят истинската стойност и красота на големия спорт.

В най-малка степен активността на учениците се стимулира от допълнителните домашни задачи ($r=0,40$). Заниманието с физически упражнения изисква наличието на специални условия – спортен терен, уреди, пособия и съоръжения. Това обстоятелство, съчетано с голямата натовареност на учениците и дефицита на време за свободни занимания и игри, до голяма степен е причина за ниския коефициент на корелационна зависимост. Като продължение на това твърдение е и големият коефициент ($r=0,87$) за най-високата зона на корелационна зависимост на активността на учениците в началния етап от материалната база.

Използването на технически средства улеснява както учителя, така и учениците при решаването на образователните задачи. Постигането на пълен или частичен успех от малките ученици в голяма степен повишава тяхната активност. Това е видно от средната стойност на коефициента на корелация по този показател ($r=0,68$).

Анализът на отговорите на въпроса, третиращ междупредметните връзки, ни дава информация, че активността в урочната работа по физическо възпитание и спорт оказва голямо влияние върху успеваемостта на учениците по другите учебни дисциплини.

Обобщението, което се налага от анализа на проучените литературни източници и получените резултати от социологическото проучване, може да се конкретизира в следните посоки:

1. Въпросът за стимулиране активността на учениците е необходимо да стои непрекъснато в ползрението на учители, родители, методисти, като се търсят непрекъснато иновативни подходи, съобразени с бързо изменящите се условия, породени от реформите в образованието.

2. За подобряване на резултатите в обучението е необходимо да се търси най-удачният баланс между работата за изграждане на двигателни навици и подобряване на физическата дееспособност.

3. Определяща роля за стимулиране на активността на учениците от началния етап е материалната база. Необходимо е тя периодично да се обогатява и реновира, като се внедряват модернизации, които до дават възможност за използване на целия комплекс от средства и методи.

References:

1. Ivanova, B. (1985): *Vazmoznost za povishavane aktivnostta na uchenitsite v obuchenieto* (Ability to increase student activity in learning) *Nachalno obrazovanie*, kn.6
2. Bachvarov, M. (2003): *Sportologiya*, (Sportologiya), Sofiya.
3. Bachvarov, M. (2005): *Tematichen rechnik po sportologiya*. (Thematic Dictionary of sportologiya)
4. Zlatev, Z. (2007): *Vazmozhosti za optimizirane upravlenieto na sistemata za fizichesko vaspitanie I sport v savremennoto uchilishte*. (Opportunities to optimize the management of the system of physical education and sports in modern school) *Sport I nauka*, kn. 3, Shumen
5. Davidov, D. (2013): *Uchitelyat po fizichesko vaspitanie*. (Teacher of Physical Education), Sofiya, NSA PRES
6. Yordanova, N. (2003): *Rakovodstvo po teoriya I metodika na fizicheskoto vaspitanie*. (Guideto Theory and Methodology of Physical Education), Shumen

*проф .д-р Стефан Христов Базелков
ШУ „Еп. Константин Преславски“
Педагогически факултет
Катедра „ТМВФ и спорт“*